

Aikamatkalla perheiden kanssa

Voimavaroja ja välineitä varhaiskasvattajalle

Tavoite - Miksi Aikamatkalle?

Aikamatkalla-toimintamalli antaa päiväkotien työntekijöille välineitä lasten ja perheiden (ml isovanhemmat) osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen lapsiryhmätyöskentelyssä ja yhteisissä perhetapahtumissa. Se tarjoaa työkaluja varhaiskasvatussuunnitelman (2016) ja esiopetussuunnitelman toteuttamiseen, kuten laaja-alaiseen osaamiseen, oppimisen alueisiin ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Toiminnassa hyödynnetään perheiltä saatavia teemallisia lapsuusmuistoja ja omia materiaaleja, jotka rikastuttavat teemaan liittyvää keskustelua, oppimista, leikkiä ja ilmaisua lapsiryhmässä. Toimintamalli tukee työyhteisön yhteisöllisyyttä ja oman kasvattajuuden pohdintaa tarjoten työntekijöille pysähdyspaikan ja vertaiskokemuksia.

Aikamatkalla-koulutuskokonaisuus antaa valmiudet toiminnan käynnistämiseen omassa päiväkodissa.

Koulutuksessa päivähoidon kasvattajat oppivat hyödyntämään eri sukupolvien muistoja päiväkodin toiminnassa. Koulutuksessa saatu osaaminen:

- lisää lasten, perheiden ja päivähoidon kasvattajien osallisuutta ja tietoisuutta omista juurista ja vahvistaa identiteettiä
- kodin ja päivähoidon yhteistoiminta lisääntyy
- isovanhempien läsnäolo lasten päivähoitossa lisääntyy.

Asiasanat: dialogi, muistelu, taidekasvatus

Kohderyhmä: Varhaiskasvatuksen ammattilaiset. Jotta vertaistuki toteutuisi, samasta päiväkodista toivotaan mukaan 2-3 osallistujaa. Vaihtoehtoina suositellaan lastentarhanopettaja + lastenhoitaja – työpari samasta ryhmästä tai lastentarhanopettaja + lastentarhanopettaja -työpari kahdesta eri ryhmästä.

Laajuus: 40 h (5 x 8 h)

Aikataulu: viitenä perjantai-päivänä klo 9-16

Paikka: Helsinki: Ebeneser-säätiön Lastentarhamuseo, Helsinginkatu 3-5.
Pori, Vantaa, Järvenpää: paikka sovitaan erikseen.

Sisältö: 1) Kun olin pieni - kasvattaja oman historiansa äärellä. Omakohtaisen muistelun tavoitteena on antaa valmiuksia ja herkkyyttä kohdata lapsi ja perhe muistoiineen. Se antaa myös kokemuksen haasteista, joita voi liittyä muistojen etsimiseen ja muistamiseen. Teemallisen muistelun aiheina mm. tärkeät paikat, leikit, kodin arki, eläimet, luonto, vuodenajat, juhlat. 2) Menetelmät ja omien materiaalien hyödyntäminen lasten kanssa työskenneltäessä, mm. tekstiilit, valokuvat, esineet; leikki, kädentaidot, draama, mediakasvatus

3) Aikamatkalla päiväkodissa – pedagoginen näkökulma, mm. vuorovaikutus, teematyöskentely, dokumentointi.

Toteutus: 1) Lähiopetus: luento, keskustelu ja toiminnalliset tehtävät, työpaja- tai menetelmätyöskentelyä, Lastentarhamuseoon tutustuminen. 2) Välitehtävät: oma historia (muistelutehtävät), lapsiryhmätyöskentely (esim. muiston jakaminen, materiaalin pyytäminen ja työstäminen, vanhempien ja perheiden osallistaminen tapahtumassa tai vanhempainillassa) 3) Kehittämistehtävä (Reflektointi: sukupolvien ja oman historian tuntemisen merkitys omassa työssä; Aikamatkalla-toiminnan kokeilu omassa tiimissä tai päiväkodissa).

Toimintamallin juurtumista tuetaan alueellisten yhteyshenkilöiden kouluttamisella (4 h). Yhteyshenkilöiden tehtävänä on Johdatus Aikamatkalle -koulutusten/infojen pitäminen työyhteisöille erityisesti niissä päiväkodeissa, joista on osallistuttu pitkäkestoiseen koulutukseen.

Koulutuskokonaisuus perustuu kehittämishankkeessa kahden toimintavuoden 2015-16 ja 2016-17 aikana saatuihin kokemuksiin 16 päiväkodissa ja kolmessa asukaspuistossa Espoossa, Helsingissä ja Kirkkonummella. Koulutuskokonaisuus on pilotoitu ja toteutettu kolmesti 2017 – 2018 em. yhteistyökuntien kanssa.

”Lapsuuden juurille palaamisen kautta katson uusin innokkain silmin oman sukuni historiaa.”

”Sain konkreettisia välineitä ja ideoita toteuttaa aikamatkailua lapsiryhmässä.”

”Aikoihin ensimmäinen koulutus, jonka koulutuspäiviä odotin jo ennalta.”

”Innostuimme tiiminä toteuttamaan välitehtävien ideoita heti arjessa työssämme.”
(Osallistujien palautetta syksyn 2018 koulutuksesta).

Kouluttajat

FM, tietokirjailija Liisa Lauerma, liisa.lauerma@elisanet.fi

LTO Aila Holopainen, holopainen.aila@gmail.com

Lisätietoa

www.aikamatkalla.fi; www.facebook.com/aikamatkalla

www.ebeneser.fi; www.lastentarhamuseo.fi

Kirjallisuutta

Taina Sillanpää – Liisa Lauerma – Aila Holopainen: *Aikamatkalla perheiden kanssa – välineitä osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa*. Ebeneser-säätiö 2018.

Liisa Lauerma – Taina Sillanpää: *Aikamatkalla – perheen ja suvun tarinat*. Ebeneser-säätiö 2012.

Liisa Lauerma – Ismo Rekola: *Sukuseikkailu*. Lasten Keskus 2011.